

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

ספטמבר 2026

מי הם הנוסעים לאומן בראש השנה? | סקירה

42% מהמבקרים הישראלים בקבר ר' נחמן מברסלב באומן הם מסורתיים, 26% – חרדים. 59% מהמבקרים הישראלים במקום דווקא לא הגיעו בראש השנה. כל הנתונים על המבקרים בקבר ר' נחמן מברסלב באומן בקרב הציבור היהודי בישראל.

ד"ר אריאל פינקלשטיין

תקציר הממצאים

- 8% מן היהודים בישראל מעל גיל 18 ביקרו לפחות פעם אחת בחייהם בקבר ר' נחמן מברסלב באומן.
- 49% מן המבקרים באומן חוזרים למקום אחת לכמה שנים, ועוד 22.5% מבקרים בו לפחות פעם בשנה.
- 59% מהמבקרים הישראלים באומן לא ביקרו כלל במקום בראש השנה אלא בתקופה אחרת בשנה. מבין כלל המבקרים באומן בראש השנה (41%) – 26% ביקרו במקום רק בראש השנה, ו-15% ביקרו בו גם בתקופה אחרת בשנה.
- 55% מהגברים הישראלים המבקרים באומן עושים זאת בראש השנה (וחלקם אף במועד נוסף), בקרב הנשים רק 23% מבקרות בקבר ר' נחמן בראש השנה, בעוד היתר עושות זאת בזמנים אחרים בשנה.
- שיעור המזרחים שביקרו באומן עומד על 13% (מכלל המזרחים בישראל) – גבוה בהרבה משיעור האשכנזים (5%) וממי שהם ממוצא מעורב (4%).
- 42% מהמבקרים הישראלים באומן הם מסורתיים (26% מסורתיים דתיים ו-16% מסורתיים לא-דתיים), 26% חרדים, 21% חילונים ו-11% דתיים-לאומיים.
- 19% מכלל החרדים בישראל ביקרו באומן, 16% מכלל המסורתיים הדתיים, לעומת 4% מהחילונים.
- שיעור המבוגרים מעל גיל 45 שביקרו באומן נמוך יחסית ועומד על 6%, בהשוואה ל-10% בקרב צעירים עד גיל 44.
- יש מתאם בין הכנסה נמוכה לשיעור גבוה יותר של ביקור באומן: מבין בעלי ההכנסה הנמוכה – 12% ביקרו באומן, בהשוואה ל-9% מקרב בעלי ההכנסה הממוצעת ו-6% מבעלי ההכנסה הגבוהה.

אמיר אלשטיין
יו"ר הוועד המנהל

הנשיא העשירי ראובן ריבלין
יו"ר של כבוד
יוחנן פלסנר
נשיא

חברי הוועד המנהל

עו"ד ליאת אהרנסון
פרופ' ורד וניצקי-סרוסי
ד"ר חן ליכטנשטיין
מזל מועלם
שגריר לשעבר סלי מרידור
פרופ' מאיר נאסר אבו-אלהיג'א
עו"ד אבי פיישר
ד"ר מיכל צור
יוסי קוצניק

המועצה הבין-לאומית

פרופ' רונלד דניאלס, יו"ר

השופטת רוזלי סילברמן אבליה, קנדה
אן אפלכאוס, ארה"ב
השופטת דורית ביניש, ישראל
השופט סטיבן ברייר, ארה"ב
רלף גרסון, ארה"ב
פרופ' משה הלברטל, ישראל
פרופ' בריטטון מרקושיס, גרמניה
ד"ר שרון נוריאן, ארה"ב
השופט אברהם סופר, ארה"ב
ברט סטפנס, ארה"ב
פרופ' גרהרד קספר, ארה"ב
הארייט שליפר, ארה"ב

סגני נשיא

נח הקר, מדיניות
פרופ' עמית כהן, מחקר
ד"ר ישי ג'יסי, פרס, אסטרטגיה

עמיתים בכירים

פרופ' תמר הוסטובסקי ברנדס
פרופ' תמר הרמן
פרופ' נתן זוסמן (אורח)
חסאן טואפרה (אורח)
תומר לוטן (אורח)
פרופ' יוחא מרגלית
פרופ' דניאל סטעמן
פרופ' בני פורת
פרופ' קרנית פלוג
פרופ' מרדכי קרמניצר
פרופ' גדעון רהט
ד"ר תהילה שוורץ אלטשולר
פרופ' יובל שני

מייסדים

ד"ר אריק כרמון
ברנרד מרכוס (1929-2024)
מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ (1920-2021)

ר' נחמן מברסלב (1772-1810) היה מייסד חסידות ברסלב והאדמו"ר שלה בסוף המאה ה-18 ובתחילת המאה ה-19. קברו, המכונה בקרב חסידי ברסלב "הציון הקדוש", נמצא בעיר אומן שבאוקראינה, שבה התגורר באחרית ימיו, והוא מוקד לעלייה לרגל עבור ישראלים ויהודים ברחבי העולם כבר עשרות שנים. בתקופת חייו, ובעיקר לקראת פטירתו, ביטא ר' נחמן רצון שחסידי ישרו איתו בראש השנה, ותלמידיו פירשו זאת כקריאה לפקוד את קברו בחג. בשל כך גם כיום כ-50,000 איש, לפי הערכות שונות, פוקדים את קברו בכל ראש השנה, אך יש גם רבים שמגיעים לפקוד את הקבר בימים ובמועדים אחרים בשנה.

סקירה זו מציגה מידע על היקף העלייה לרגל/ביקור בקברו של ר' נחמן בקרב יהודים ישראלים ועל הפרופיל הדמוגרפי של המגיעים למקום. הסקירה מבוססת על ניתוח לנתונים שאסף המכון הישראלי לדמוקרטיה ביולי-אוגוסט 2026 עבור מחקר שעתיד לצאת בעוד חודשים אחדים, בהוצאת המכון ובעריכת אריאל פינקלשטיין, שלומית רביצקי טור-פז ויערי פדן.¹ הנדגמים נשאלו, בין היתר, אם הם ביקרו באומן, ואם כן, באיזו תדירות ובאיזו תקופה בשנה. שאלות דמוגרפיות שנכללו בשאלון מאפשרות להציג את הממצאים בכל מיני פילוחים.

סקירה קודמת בנושא פורסמה על בסיס נתוני "דו-שנתון דת ומדינה בישראל" לשנת 2024.² אליה התלוותה **סקירה היסטורית-סוציולוגית** על העלייה לאומן בראש השנה, שכתב אליהו ברקוביץ.³ בסקירה הנוכחית עודכנו הנתונים לשנת 2026 וכן שולבו שאלות שלא נבחנו בעבר על תקופת הביקור באומן ועל המוצא העדתי של המבקרים. הממצאים בנושאים אלו מוצגים כאן לראשונה.

¹ הנתונים נאספו במסגרת ניתוח נתוני סקר שנערך עבור דו-שנתון דת ומדינה 2026 בקרב 1,002 יהודים בגילי 18 ומעלה, שהם מדגם מייצג של החברה היהודית בישראל, והוא נעשה בסיוע מרכז ויטריבי לחקר דעת קהל ומדיניות במכון הישראלי לדמוקרטיה. את עבודת השדה ערך מכון IPanel. טעות הדגימה המירבית היא 3.1%.

² אריאל פינקלשטיין, **ההיקף והפרופיל הדמוגרפי של המבקרים בקבר ר' נחמן מברסלב באומן בקרב הציבור היהודי בישראל**, אתר המכון הישראלי לדמוקרטיה, 15.9.2025.

³ אליהו ברקוביץ, **"אומן אומן ראש השנה" – העלייה לקבר ר' נחמן מברסלב באומן בראש השנה – סקירה היסטורית-סוציולוגית**, אתר המכון הישראלי לדמוקרטיה, 18.9.2025.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

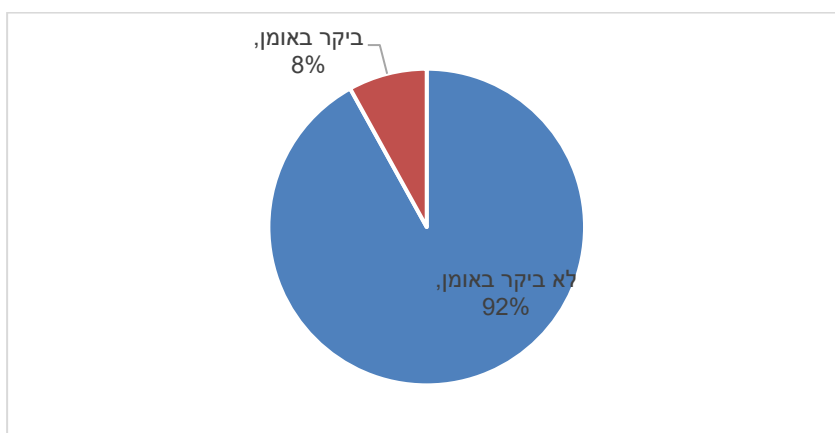
www.idi.org.il

1. כמה מבקרים באומן ובאיזו תדירות?

1.1. שיעור המבקרים באומן

תרשים 1 מציג מידע על שיעור היהודים הישראלים שביקרו בקבר ר' נחמן באומן. עולה ממנו כי 8% מהיהודים בישראל דיווחו כי הם ביקרו לפחות פעם אחת בחייהם במקום.

תרשים 1. ביקור יהודים ישראלים בקבר ר' נחמן באומן (%)

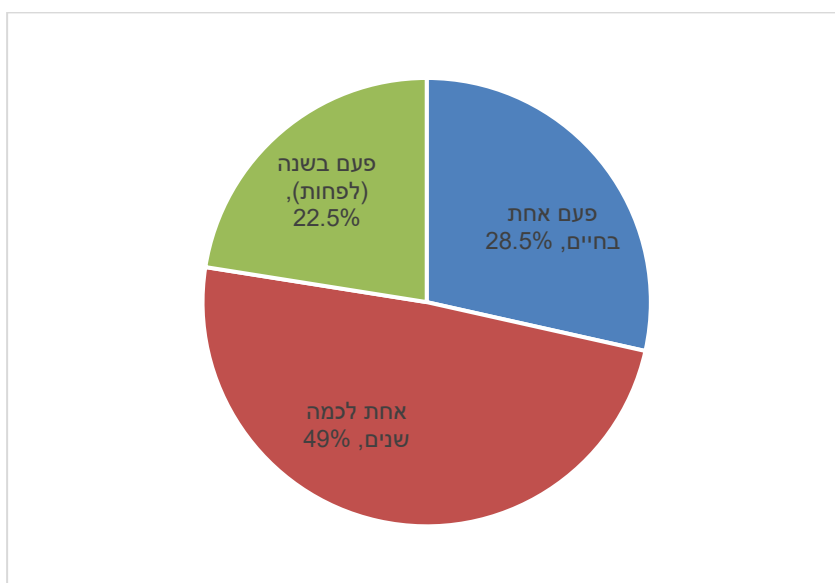

מקור: עיבודי המחבר לסקר דו-שנתון דת ומדינה בישראל 2026, המכון הישראלי לדמוקרטיה.

1.2. תדירות ומועד הביקור באומן

תרשים 2 מציג את תדירות הביקור בקבר ר' נחמן באומן בקרב 8% מהיהודים הישראלים שדיווחו כי ביקרו בו.

תרשים 2. תדירות הביקור בקבר ר' נחמן באומן, מקרב המבקרים לפחות פעם אחת בחיים (%)

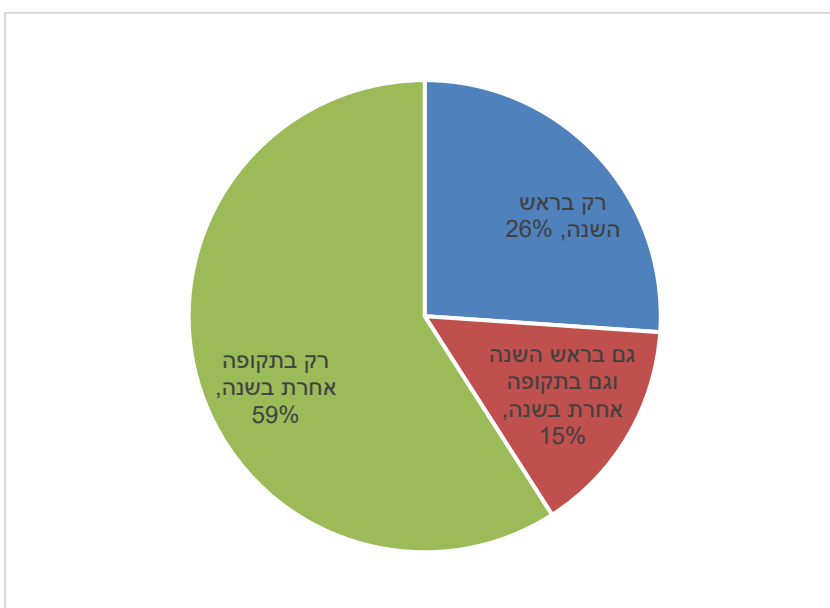

מקור: עיבודי המחבר לסקר דו-שנתון דת ומדינה בישראל 2026, המכון הישראלי לדמוקרטיה.

מהתרחשים עולה כי 28.5% מהאנשים שדיווחו כי ביקרו בקבר ר' נחמן עשו זאת רק פעם אחת בחיים, ועוד 49% מבקרים במקום אחת לכמה שנים. קבוצה מצומצמת יותר של 22.5% מהמבקרים עושה זאת לפחות פעם בשנה. ככל הנראה, בקבוצה זו נכללים מי שנוהגים להגיע למקום מדי ראש השנה.

תרשים 3 בוחן את מועד הביקור של המבקרים בקבר ר' נחמן באומן מתוך הבחנה בין שלוש קבוצות: המבקרים במקום בראש השנה בלבד, המבקרים במועד אחר בשנה בלבד (ולא בראש השנה) והמבקרים במקום גם בראש השנה וגם במועד אחר בשנה.

תרשים 3. מועד הביקור בקבר ר' נחמן באומן, מקרב המבקרים לפחות פעם אחת בחיים (%)

מקור: עיבודי המחבר לסקר דו-שנתון דת ומדינה בישראל 2026, המכון הישראלי לדמוקרטיה.

ניתן לראות כי 59% מהמבקרים בקבר ר' נחמן באומן לא ביקרו במקום כלל בראש השנה, אלא רק בתקופה אחרת בשנה. לצד זאת, 41% מהמבקרים עשו זאת בראש השנה, ובהם 26% שביקרו במקום רק בראש השנה ועוד 15% שביקרו במקום גם בראש השנה וגם בתקופה אחרת בשנה.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

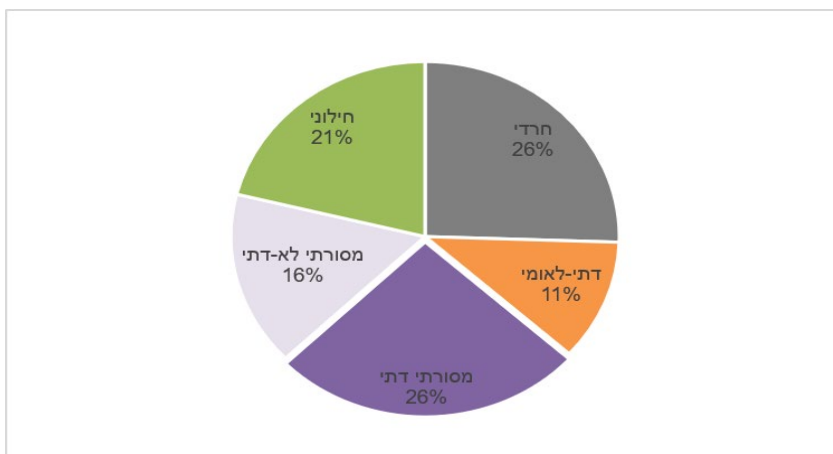
www.idi.org.il

2. מי מבקר באומן?

2.1. פילוח לפי הגדרה דתית

תרשים 4 מציג את ההתפלגות לפי הגדרה דתית של מי שביקרו לפחות פעם אחת בחייהם באומן, שהם כאמור 8% מהאוכלוסייה היהודית בישראל.

תרשים 4. התפלגות המבקרים בקבר ר' נחמן באומן לפחות פעם אחת בחיים, לפי הגדרה דתית (%)

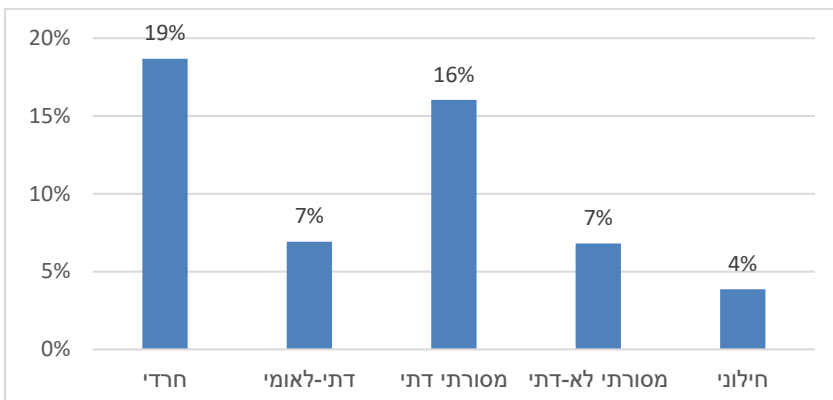

מקור: עיבודי המחקר לסקר דו-שנתון דת ומדינה בישראל 2026, המכון הישראלי לדמוקרטיה.

מהתרשים עולה כי המבקרים באומן משתייכים למגוון קבוצות מבחינת הגדרתם הדתית: 42% הם מסורתיים (26% מסורתיים דתיים ו-16% מסורתיים לא-דתיים), 26% חרדים, 21% חילונים ו-11% דתיים-לאומיים. התפלגות זו מלמדת כי המבקרים במקום נמנים עם כלל חלקי האוכלוסייה היהודית בישראל.

תרשים 5 סוקר את שיעור המבקרים בקרב כל אחת מקבוצות ההגדרה הדתית.

תרשים 5. שיעור המבקרים בקבר ר' נחמן באומן לפחות פעם אחת בחיים, מתוך כל אחת מקבוצות ההגדרה דתית (%)

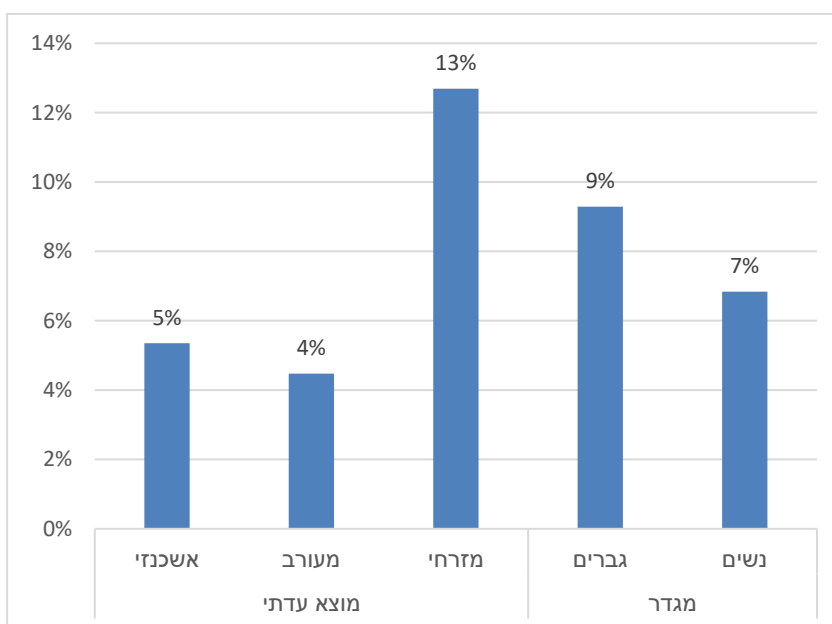
מקור: עיבודי המחקר לסקר דו-שנתון דת ומדינה בישראל 2026, המכון הישראלי לדמוקרטיה.

מהתרחשים עולה כי בקרב החרדים 19% ביקרו לפחות פעם אחת בקבר ר' נחמן באומן, בקרב המסורתיים הדתיים 16%, בקרב הדתיים-לאומיים והמסורתיים הלא-דתיים שיעור המבקרים עומד על 7%, ובקרב החילונים הוא עומד על 4%.

2.2. פילוח לפי מגדר ומוצא עדתי

תרשים 6 מציג את שיעור המבקרים בקבר ר' נחמן בפילוח לפי מגדר ולפי מוצא עדתי.

תרשים 6. שיעור המבקרים בקבר ר' נחמן באומן לפחות פעם אחת בחיים, לפי מגדר ומוצא עדתי (%)

מקור: עיבודי המחבר לסקר דו-שנתון דת ומדינה בישראל 2026, המכון הישראלי לדמוקרטיה.

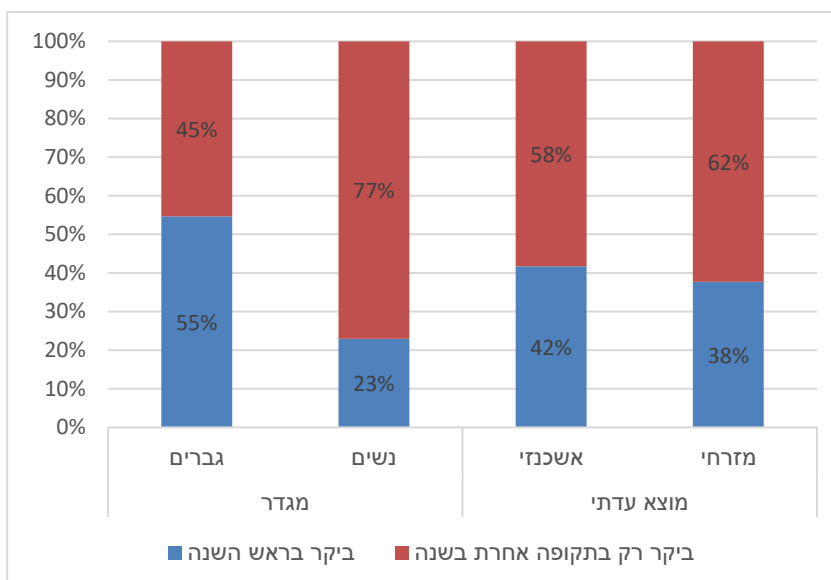
מוצא עדתי. ניתוח הנתונים לפי מוצא עדתי מלמד ששיעור המזרחים שביקרו באומן גבוה יחסית ועומד על 13%. לעומת זאת, מקרב האשכנזים 5% ביקרו באומן, ומקרב מי שהם ממוצא מערב – 4%. ממצא זה תואם את הממצא הקודם בדבר השיעור הגבוה של מסורתיים המבקרים באומן. לכאורה, השיעור הגבוה של מזרחים המבקרים באומן מפתיע, שהרי מדובר בקברו של אדמו"ר חסידי אשכנזי שהתגורר במזרח אירופה. בפועל, חוקרים עמדו על החיבור בין הציבור המזרחי לדמותו של ר' נחמן ולקברו, על ההצטרפות של מזרחים לחסידות ברסלב, ועל השתרשות המסורת ארוכת השנים של עלייה לקברי צדיקים בקרב הציבור המזרחי.⁴

מגדר. באשר להשוואה בין גברים לנשים, ניתן לראות ששיעור הגברים שביקרו באומן מעט גבוה יותר ועומד על 9%, בהשוואה ל-7% בקרב הנשים. הפער בין גברים לנשים זניח יחסית, נתון שנראה מפתיע לנוכח

⁴ משה וינשטוק, אומן: המסע הישראלי לקברו של רבי נחמן מברסלב, ידיעות ספרים 2011, עמ' 347-350; אליעזר באומגרטן, "בין מרוקו לאומן: זהויות עדתיות בחסידויות ברסלב", פעמים 131 (תשע"ב) עמ' 147-178; ברקוביץ, לעיל הערה 3.

ההשתתפות הבלעדית כמעט של גברים בביקור באומן בראש השנה. רבני ברסלב מתנגדים לעלייה של נשים לאומן בראש השנה, ובשנים האחרונות אף נסגרת עזרת הנשים במקום בראש השנה ובימים הסמוכים לחג. תרשים 7 מציג אפוא את התפלגות המבקרים באומן בין ראש השנה לבין תקופה אחרת בשנה, לפי מגדר ולפי מוצא עדתי.

תרשים 7. התפלגות המבקרים בקבר ר' נחמן באומן לפחות פעם אחת בחיים, לפי מועד הביקור, ולפי מגדר ומוצא עדתי (%)

מקור: עיבודי המחבר לסקר דו-שנתון דת ומדינה בישראל 2026, המכון הישראלי לדמוקרטיה.

ניתן לראות שרק 23% מהנשים שביקרו באומן עשו זאת בראש השנה, כלומר 77% מהן ביקרו באומן בתקופה אחרת בשנה. לעומת זאת, מרבית הגברים (55%) ביקרו במקום בראש השנה. ממצא זה משקף את התופעה של תיירות נשית מאורגנת לאומן בהנהגתן של רבניות – מעין מסעות דתיים-רוחניים המיועדים לנשים בלבד. ההבדל בתקופת הביקור באומן בין גברים לנשים בולט במיוחד, שכן בפילוח הנתונים לתתי-קבוצות אחרות (כמו מוצא עדתי המופיע בתרשים) לא רואים הבדלים ניכרים ביניהן.

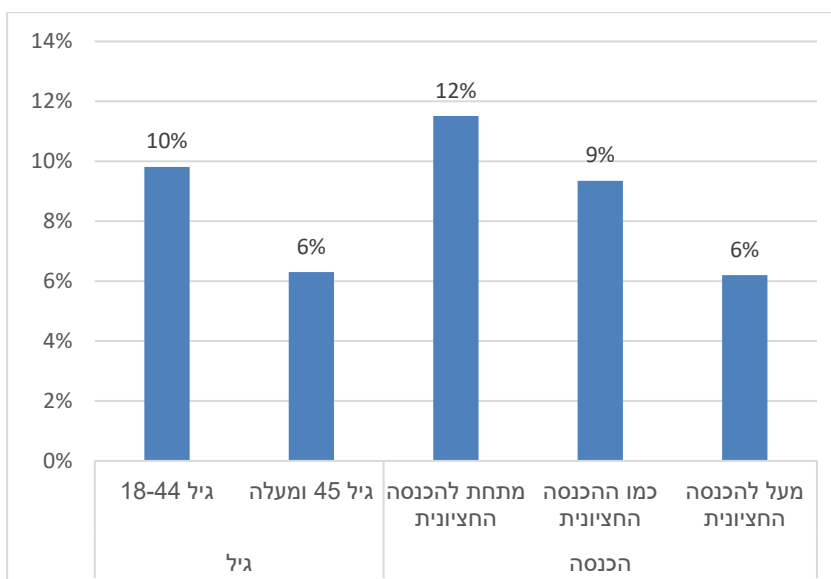
המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

2.3. פילוח לפי הכנסה וגיל

תרשים 8 מציג את שיעור המבקרים בקבר ר' נחמן בפילוח לפי הכנסה וגיל.

תרשים 8. שיעור המבקרים בקבר ר' נחמן באומן לפחות פעם אחת בחיים, לפי הכנסה וגיל (%)

מקור: עיבודי המחבר לסקר דו-שנתון דת ומדינה בישראל 2026, המכון הישראלי לדמוקרטיה.

הכנסה. מהתרשים עולה בבירור שיש מתאם בין הכנסה נמוכה לשיעור גבוה יותר של ביקור באומן: מקרב בעלי ההכנסה הנמוכה מההכנסה החצינית 12% ביקרו באומן, בהשוואה ל-9% מקרב בעלי ההכנסה הדומה להכנסה החצינית ו-6% מבעלי הכנסה הגבוהה מההכנסה החצינית.

גיל. ניתוח הנתונים לפי קבוצות גיל מלמד כי צעירים בגילי 18-44 ביקרו בשיעור גבוה יותר באומן מאנשים בגילי 45 ומעלה (10% לעומת 6%). נתון זה אינו מובן מאליו שהרי דווקא למבוגרים היו שנים רבות יותר שבהן הייתה להם אפשרות לבקר באומן (ובפרט שגם הם היו בעבר צעירים). ככל הנראה ממצא זה מעיד על הפרופיל הגילאי הצעיר של המבקרים במקום, ואולי גם על הגידול הניכר בהיקף המבקרים באומן בשנים האחרונות.